

Pobres de tots dos i de tots, el final d'*El tercer hombre*

Antoni Oliver

L'atmosfera d'*El tercer hombre* era en les imatges que Graham Greene –autor del guió– conservava a la memòria de la Viena de la immediata postguerra, una ciutat destruïda i precària, sotmesa a una administració militar, plena de misèria i gent necessitada i un lloc idoni per a contrabandistes i aventurers de tota mena.

Una ciutat i un temps on els éssers humans i la història havien estat vençuts. El relat de Greene comença dient: *Mai sabem quan serem colpejats*. Acaba afirmant: *Pobres de tots nosaltres*.

La pel·lícula comença amb unes imatges de la ciutat feta pols i acaba amb una escena en què es contraposen els dos personatges protagonistes. Un d'ells, la núvia del gangster Harry Lime, posa per damunt de tot la lleialtat, encara que sigui a un canalla com Lime i l'altre, Holly Martins, encara que carregat de bones intencions, no entén absolutament res i creu que l'al·lota li recompensarà la traïció amb el seu amor. En definitiva, Martins és un errat de comptes com qualsevol altre.

Els dos personatges centrals de la pel·lícula tenen uns perfils morals ambigus. Lime és un canalla que sap que el seu amic el trairà, però, així i tot, no el mata quan té una oportunitat, sinó que li ofereix una vida millor si l'ajuda i participa en els seus negocis. Finalment Lime encoratja el seu amic a pegar-li un tret, a l'escena de la

persecució per les clavegueres de Viena. Martins, novel·lista de pulps del *far west* és un personatge patètic, en el fons l'únic que vol és quedar-se amb l'al·lota, com el protagonista d'una de les seves novel·les i la protagonista –Alida Vali en el seu millor paper– és conscient de la mediocritat de la vida, però sap que a una de les persones a qui pot ser lleial és a Lime, encara que sigui un immoral, perquè li ha ofert ajut i l'ha estimat.

A l'enterrament de Lime hi van els dos: Martins i l'al·lota, Kate. El policia acompanya Martins en cotxe cap a la ciutat. Però Martins li diu que el deixi al camí i espera, amb la maleta damunt un carretó vell, que passi l'al·lota, que passa de llarg.

Ell, encén una cigarreta. L'escena dura un minut bo. Grahame Green i Carol Reed –autor del guió i director– no estaven segurs que el públic aguantsés assegut fins al final. Però el mateix Greene reconeix, al seu llibre de memòries *Vías de escape*, que no comptaven amb la música d'Anton Karas, el qual amb els acords de la cítara subratllà magistralment l'escena. Aquest final, amb els dos protagonistes enfrontats en un duel si-

lenciós, que sintetitza perfectament l'actitud de cadascun davant una realitat que els passa per damunt, és l'únic possible. Ella passa de llarg cap a un futur incert i ell encén una cigarreta. Pobres de tots dos i de tots. ■

Los 400 Golpes

Alejandro Leyva

Un dels finals més vàlids i alhora més terribles que he vist en la meua vida és el del film *Los 400 golpes* del realitzador francès ja desaparegut, Truffaut. La seva cinta, realitzada el 1959, acaba amb una vista fixa en què el personatge del nin Antoine Doinel fuig de tothom i del món fins que arriba a aquella platja que sempre desitjà. Si la pel·lícula és una crua denúncia social, el seu final recull tot el sentiment del nin i el seu director ens regala un

final líric i perfecte que es converteix per si mateix en una petita presa que consideraria una obra mestra d'evocació i mesuratge.

Aquest bocí de pel·lícula és la vida i passió d'aquest personatge i es fa més significatiu, ja que per a nosaltres, espectadors avisats, no planteja un retorn a la situació anterior sinó tot el contrari, és un sentit tràgic de la vida que amb una excel·lent música de fons ens deixa totalment anorreats, més íntims, més delicats, més creïbles. ■